

Cijenjeni čitatelji,

aktivnosti koje smo imali u razdoblju od prošlog broja Biltena je promocija drugog interaktivnog CD Čitajmo zajedno² i popratne radne bilježnice Možeš ti to, zar ne?, namijenjene školskoj djeci. Promocija je održana 5.ožujka 2011. u Kulturno-informativnom centru, Preradovićeve 5/I, Zagreb. Ovim je Hrvatska udruga za disleksiju doprinijela obilježavanju Europskog dana logopedije (6. ožujka). Zahvaljujemo se OMW-u Hrvatska i Gradu Zagrebu, Gradskom uredu za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje koji su donacijama omogućili izradu CD-a i radne bilježnice.

Povodom promocije i Europskog dana logopedija 28. veljače 2011. u 11 sati Željka Butorac govori na Katoličkom radiju u emisiji Govorimo o zdravlju. 3. travnja na I programu HR Šesto čulo, Mirune Kastratović upoznajemo slušatelje o CD Čitajmo zajedno² i radnoj bilježnici Možeš ti to, zar ne? kao i 23. travnja u emisiji Savjetovanje, novinarka Višnje Biti. Dana 31.ožujka 2011. u Mestnoj knjižnici Grosuplje, Slovenija, sudjelujemo na stručnom seminaru o disleksiji a program je sadržavao: Andreja Pleničar: Zgodovina branja, dr. Majda Končar: Brain Gym, mag.

Milena Košak Babuder in Mojca Dolgan Petrič: Aktivnosti Društva Bravo oz., prof. Stanislava Leljak-Turžanski: Kako to počnemo na Hrvaškem (predsednica Hrvaškega društva za disleksijo), Veronika Čelić-Tica (knjižničarska svetovalka v Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici v Zagrebu) in Željka Butorac, prof. logoped: Programi namenjeni otrokom in mladini z disleksijo in izobraževanj knjižničarjev o knjižničnih storitvah za osebe z disleksijo i spec.ped. Romana Murn: Disleksija.si

Dana 07. svibnja održali smo Savjetovanje u KIC-u i prof. dr. sc. Mirjana Lenček govorila je Disleksija kod odraslih-obilježja kod studenata a univ. mag. arhitekture Jasmina Oršolić Uloga tipografije u razvoju djece s disleksijom.

Predsjednica HUD-a Stanislava Leljak-Turžanski, prof. logoped

S pozivom za Savjetovanje, poslali smo svim članovima HUD-a **popratno pismo- poziv na suradnju:**

Poštovani članovi HUD-a i svi zainteresirani, pozivamo vas da svojim radom i idejama pomognete HUD-u u ostvarivanju podrške i pomoći djeci i odraslim osobama s disleksijom. Aktivnosti možete predlagati sami, posebno one koje se odnose na edukacije i javno promicanje spoznaja o disleksiji.

Ukoliko imate projekte, radionice, predavanja ili tiskovni materijal iz navedenoga područja podrške i pomoći u području disleksije, a želite da se oni ostvaruju preko HUD-a, pošaljite iste e-mailom na adresu **stanislava.leljak-turzanski@zg.t-com.hr**. Upravni odbor će ih razmotriti te za kvalitetne prijedloge nastojati pronaći načine za njihovo ostvarivanje (javljanjem na natječaje, traženjem donacija, organiziranjem predstavljanja istih i sl.).

Svaki prijedlog treba sadržavati cilj i svrhu, aktivnosti i raspored njihova odvijanja, osobe koje sudjeluju u izvođenju istih (uz navedene kompetencije prema kojima će biti razvidno da predloženo mogu ostvariti) te načine za provjeru učinka izvedenoga, odnosno, prijedloga (postupke *evaluacije* -/ *valorizacije*).

Prijedlozi trebaju biti autorsko djelo, s nazivom i posebnostima prema kojima su prepoznatljivi i novi. Naznačite kome su namijenjeni i kako će biti provedeni-kojim postupcima i metodama.

Kao voditelj projekta/prijedloga priložite kratki životopis usmjeren na podatke važne za izvođenje prijedloga: stručnu spremu, funkcije, napredovanja, završene edukacije, dosadašnji rad, posebno osobne aktivnosti vezane uz predavanja i vođenje radionica ili projekata (uz razinu na kojoj je aktivnost organizirana; npr. škola, grad, županija), nagrade za rad, objavljeni radovi i publikacije, sudjelovanja u svojstvu predavača na skupovima i kongresima i sl.

Bit će nam izuzetno zadovoljstvo i čast promotriti vaše ideje te pokušati pronaći način za njihovo provođenje u djelo.

Ovim pozivom i drugim aktivnostima nastojimo ojačati Udrugu i time promicati važnost brige za područje disleksije u cjelini.

Upravni odbor HUD-a i predsjednica, Stanislava Leljak-Turžanski

Maštom do čitanja

Iako su čitanje i pisanje vještine koje povezujemo prvenstveno s polaskom u školu, njihov razvoj započinje vrlo rano u predškolskom razdoblju. Predvještine čitanja i pisanja dijete razvija u interakciji s roditeljima, starijom braćom i sestrama, bakama i djedovima, te kroz posebne igre i radionice u vrtiću. Kako su roditelji sve zaposleniji i sve manje vremena provode u igri i čitanju s djetetom, mnoga djeca u školu dolaze s vrlo loše razvijenim predvještinama čitanja i pisanja. Školski kurikulum

podrazumijeva da dijete u prvi razred stiže spremno za usvajanje čitanja i pisanja, stoga djeca koja nisu razvila predčitalačke vještine imaju teškoća u početnom čitanju i vrlo brzo gube korak s vršnjacima. Hrvatska udruga za disleksiju osmislila je projekt kojemu je cilj razviti vještine koje su temelj uspješnog čitanja i pisanja i motivirati djecu da otkriju svijet knjiga, priča i bajki kao prvi korak u svijet pismenosti.

Za uspješno svladavanje čitanja i pisanja potrebno je do polaska u školu razviti mnoge vještine, između ostalog prepoznavanje glasova i njihovo razlikovanje, povezivanje glasova i slova, slušno pamćenje, vizualnu percepciju i grafomotoriku. Svaka je od radionica provedenih u sklopu ovoga projekta bila usmjerena na razvoj navedenih vještina te je obuhvaćala igre u prostoru kojima je cilj razvoj prostorne orijentacije, igre prepoznavanja i osvještavanja govornih zvukova, igre prepoznavanja rime i ritma. Starija su djeca sudjelovala u igrama prepoznavanja govornih zvukova, analize i sinteze. Svaka se radionica temeljila na bajci koju je voditeljica radionice čitala uz dramatizaciju, a igre su osmišljene tako da se nadovezuju na pročitane priče. Nakon pročitane priče, voditelji su inicirali raspravu kako bi potakli kritičko razmišljanje i logičko povezivanje te kako bi djeca naučila samostalno vrednovati postupke likova i povezati ih s vlastiti iskustvima. Svaka je radionica završena kreativnim radom u kojem su korišteni različiti materijali, a kako bi pristup bio

multimodalan korišten je i interaktivni CD "Čitajmo zajedno".

Dječja knjižnica Marina Držića koja ima svoj prostor u Ulici Marina Držića 10 i u naselju Savica, ljubazno su ponudili, i radionice su se provodile u spomenutim knjižnicama u okviru redovite aktivnosti *Pričaonice*. Tijekom studenoga i prosinca 2010. godine održano je 7 radionica koje su vodile logopedinje Ana Punjek, Slađana Kostelac i Maja Kelić. U radionicama je sudjelovalo ukupno 114-ero djece u dobi od 3 do 7 godina. Predčitalačke vještine djeca usvajaju igrajući se, listajući slikovnice, pjevajući pjesmice, sudjelujući u igrama riječima s roditeljima i vršnjacima. Ove su radionice pokušale kroz igru kod predškolaca pokrenuti razvoj predčitalačkih vještina te osvijestiti roditeljima koliko je njihov razvoj važan za uspješno svladavanje zadataka u školskim klupama.

Ovaj je projekt nagrađen kao najbolji međunarodni projekt na natječaju Phillip Lese Award u organizaciji bečkog Jugend Buch kluba te OMV-a. Maja Kelić, prof. logoped

Projekt HUD-a 2010.g. UČENJE POKRETOM

Od Marije Montessori do J. Piageta, prepoznata je važnost aktualnih, konkretnih iskustava u dječjem senzoričkom razvoju. Djeca novog stoljeća toliko su preopterećena vanjskim podražajima i učenju bez iskustva, da propuštaju osjetilne signale mudrosti vlastita tijela.

Gardnerova teorija

Po Gardnerovoj teoriji od svih vrsta inteligencija, najvažnija je kinestetska inteligencija koja se očituje u upotrebi svoga tijela, pri izradi iskaza u umjetničke svrhe kao što su ples, igra ili pantomima. Za ovu vrstu inteligencije su važne međukulturne razlike, iako je u zapadnoj kulturi jako zanemarena.

Znanstvenici tvrde da je učenje pokretom uspješnije od drugih oblika učenja.

To možemo pripisati sljedećem: većoj motivaciji djece za takvim učenjem, učenje pokretom je zabavno i nabijeno emocijama, teoretske pojmove i znanja lakše pamtimo uz osjećaje, veća je koncentracija i pažnja pri učenju pokretom i učenje pokretom aktivira više senzornih područja i ima visoko motivacijsku vrijednost. U širem značenju, učenje pokretom uključuje lake pokrete, ples, pokrete po zadanim shemama, teže vrste pokreta i sl.

KTM- kineziološke tehnike učenja

U Washington Center of Learning, učenje pokretom se uči kao dio kognitivnih spretnosti, što omogućava

učenicima da usvajaju znanja kretanjem u prostoru, metodama koje razvijaju različite misli, ideje i osjećaje. To se prenosi na kritičko mišljenje, fond riječi, analiziranje i spretnost za rješavanje problema.

Ta je metoda puna strategija koje se temelje na razvoju kinestetske inteligencije, kako bi se povećale druge sposobnosti u različitim područjima: npr. matematici, čitanju, pisanju, pravopisu, izgovoru, grafomotornim sposobnostima, poremećaju pažnje i koncentracije.

Učenje uz pomoć plesa- elementi aerobika

Susan Griss(1998.) utemeljuje učenje plesom i pokretom. Kaže da ne razvija samo kinestetsku inteligenciju, nego da uz pomoć nje razvija sve ostale vidove inteligencije. Rezultati su pokazali: veće razumijevanje teoretskih pojmova, cjelokupni pristup učenju, uporabu kulturnih znanja, socijalne spretnosti i kako razorna energija postaje kreativna.

Susan Griss preporuča učiteljima:

- upotrebu pokreta za poboljšanje učenja,
- korelaciju između predmeta prirodnih-društvenih i tjelesnog,
- posebnu korelaciju učenja matematike i tjelesnog,
- uključivanje učenika s posebnim potrebama (oni tako lakše uče),
- učenje jezika metodom pokreta,
- vezanje poezije i plesa,
- učenje matematike pokretom,
- vizualna umjetnost uz pokret.

Učenje pokretom po Frostigovoj metodi (1989.)

Pokret i gibanje se koriste kao sredstvo za učenje najrazličitijih znanja, tako i školskih. Ovakvo učenje donosi neposrednu i posrednu korist.

Spretnost u kretanju omogućava razvoj svih sposobnosti, posebno učenja, ali i pamćenja, zaključivanja, poboljšanje pažnje, orijentacije u prostoru i vremenu, asocijativnog mišljenja, sposobnosti rješavanja problema.

Učenje sadrži vježbe koje razvijaju niz sposobnosti kao: spoznavanje okoline, razvijanje mišljenja, kreativno mišljenje, čitanje i pisanje, govor i izražavanje i razvijanje matematičkog jezika.

Sve vježbe paralelno razvijaju niz ovih vještina i međusobno se isprepliću.

BRAIN GYM metoda

Brain gym metoda (Paul i Gail Dennison) koristi za stimulaciju obje hemisfere, temeljena na osnovama neuroznanosti i kineziologije, znanosti o kretanju. Metoda se prakticira u njihovom Centru za učenje čitanja, a i u cijelom svijetu.

Izuzetna je veza kretanja i učenja, posebno čitanja, pisanja i matematike. Brain gym aktivira funkcije cijelog mozga, sastoji se od integriranih, križno-lateralnih, uravnotežujućih pokreta koji u području senzoričkih i motoričkih kora mehanički aktiviraju obje moždane hemisfere, stimuliraju vestibularni sustav u svrhu postizanja ravnoteže i umanjuju mehanizam odustajanja. U tom nam je uravnoteženom stanju lakše razmišljati, shvaćati i dolaziti do novih ideja.

Metoda prof. Palmera

Helikopterska vrtnja balansira cerebelum uz slušanje, ljuljanje, kotrljanje i sl., što pomaže u usvajanju čitanja, pisanja i fine motoričke koordinacije.

Sadržaj i cilj projekta

Elemente svih ovih metoda spojili smo u program koji sadrži ispitivanja motoričkih sposobnosti kao i ispitivanje čitanja, pisanja i matematike. Načinili smo vježbe koje bi trebale razvijati motoričke sposobnosti i olakšati učenje, te potaknuti govorno jezični razvoj, a naravno i poboljšati koncentraciju, pažnju i povezivanje znanja.

Osmislili smo program igraonica za razrede u kojima bi se uz pokret učilo matematiku, čitanje i pisanje.

Pokrenite se i učite uz pokret.

Željka Butorac, prof. logoped

CD-a Čitajmo zajedno² i radna bilježnica – Možeš ti to ,zar ne?

Hrvatska udruga za disleksiju tiskala je drugi CD namijenjen ponajprije učenicima od drugog do petog razreda, ali i starijim uzrastima djece koja imaju teškoće u jeziku, čitanju i pisanju. Poslije prvog CD-a Čitajmo zajedno¹, koji je bio namijenjen svoj djeci starije vrtičke dobi, kao i učenicima prvih i drugih razreda, novi CD ide dalje. On je napravljen s ciljem automatizacije vještine čitanja i razvijanju jezika. Na zanimljiv način likovi djevojčice i dječaka vode kroz zadatke, daju upute i potiču na rad, istražuju abecedu, igraju se riječima i rečenicama. Zadaci su napravljeni u nekoliko razina uz stalno praćenje postignuća osvajanjem

